

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivanky Havlíkové a soudců JUDr. Naděždy Řehákové a Mgr. Martina Kříže v právní věci žalobce: **New Dobrawitz s. r. o.**, se sídlem Doubravice u České Skalice 34, IČO: 260 09 226, zast. JUDr. Josefem Moravcem, advokátem se sídlem Hradec Králové, Velké náměstí 135/19, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí** se sídlem Praha 10, Vršovická 1442/65, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 3. 2014, č. j.: 68/550/14-Hr, 1663/ENV/14,

takto:

- I. **Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 27. 3. 2014, č. j.: 68/550/14-Hr, 1663/ENV/14, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 15.342,-Kč do jednoho měsíce od právní moci rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Josefa Moravce, advokáta.**

Odůvodnění:

Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu Hradec Králové (dále jen „správní orgán I. stupně“ či „Inspekce“) ze dne 23. 10. 2009, č. j. ČIŽP/45/OOL/SR02/0913822.003/09/KMA, jímž byla žalobci uložena pokuta ve výši 360 000,- Kč podle § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa (dále jen „zákon o ČIŽP“) za naplnění skutkové podstaty správního deliktu ohrožení životního prostředí v lesích tím, že svým opomenutím a jednáním vytvořil podmínky pro působení biotických a abiotických škodlivých činitelů na svých lesních pozemcích (ve výroku prvostupňového rozhodnutí konkrétně uvedených) v k. ú. Doubravice u České Skalice, kde v roce 2009 od března do konce července výrazně zanedbal ochranu lesa proti kalamitním hmyzím škůdcům, kdy zde inspektoři ČIŽP při kontrole dne 4. 8. 2009 zjistili 320 m³ kůrovcových souší opuštěných kůrovci po vyrojení a cca 820 m³ kůrovcových stromů napadených ve stádiu snubních

komůrek až počátečního žíru larev v porostních skupinách 1 Aa8, 1 Ea7, 1 Ea8, 1 Ea9 a 1 Ea11. Žalobce jako vlastník lesa nezajistil včasné zpracování kůrovcového a kalamitního dříví, takže zde došlo k postupnému zvýšení rozsahu napadení a rozvoji populace kalamitních škůdců lýkožrouta smrkového a lýkožrouta lesklého, což zapříčinilo vyrojení nové generace kůrovců do okolních lesních porostů a dosažení kalamitního stavu. Žalobce zde jako vlastník lesa v uvedeném období porušil povinnosti vlastníka lesa vyplývající z ust. § 32 odst. 1 písm. b) a § 32 odst. 2 zák. č. 289/1995 Sb., o lesích (dále jen „lesní zákon“), čímž vlastním zaviněním vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Současně bylo rozhodnuto o náhradě nákladů správního řízení a prvoinstanční rozhodnutí potvrzeno.

V *prvním žalobním bodě* žalobce odmítl odpovědnost za porušení příslušných právních předpisů, neboť svým jednáním nenaplnil skutkovou podstatu správního deliktu dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP. Žalobce předně tvrdil, že se nedopustil protiprávního jednání, odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že si v této otázce protirečí, kdy na str. 6 žalovaný uvádí, že žalobce postupoval „nedostatečně intenzivně“, takže nedokončil asanaci napadené dřevní hmoty v termínu stanoveném správním orgánem I. stupně (do 10. 9. 2009); na str. 8 napadeného rozhodnutí ovšem žalovaný řadí mezi polehčující okolnosti skutečnost, že žalobce v období od srpna do září 2009 prováděl intenzivní zpracování nahodilých těžeb. Dle žalovaného se tedy žalobce na jedné straně dopustil protiprávního jednání, neboť jeho postup při asanaci dřevní hmoty nebyl dostačující, na druhé straně mu však svědčí polehčující okolnost spočívající v tom, že prováděl intenzivní zpracování nahodilých těžeb.

Dále žalobce namítal, že tvrzení žalovaného ohledně rozsahu zasažených porostů je zcela zavádějící, neboť k zasažení lesa nedošlo náraz, ale naopak postupně. Dle žalobce je zřejmé, že důvodem pro zahájení správního řízení a uložení pokuty nebyla sama skutečnost výskytu kůrovce a jím způsobených následků, nýbrž až nedodržení termínu k odstranění zasažených porostů. Žalovaný měl tedy zohlednit skutečnost, že žalobce vzniklý stav zcela odstranil.

V *druhém žalobním bodě* žalobce zdůraznil, že k naplnění skutkové podstaty § 4 písm. c) zákona o ČIŽP je nezbytné zavinění (a to jak ve vztahu ke způsobu jednání, tak i k následku), které však v jeho případě nebylo prokázáno. Žalobce trval na tom, že k dané situaci došlo výhradně pochybením odborného lesního hospodáře, neboť žalobce sám nedisponoval odbornými znalostmi a nikdy nepřišel do styku s kůrovcem. Mezi povinnosti odborného lesního hospodáře patří zajišťovat ty činnosti, které není schopen zajistit vlastník lesa. Proto by měl odborný lesní hospodář průběžně sledovat stav lesa, poskytovat vlastníku lesa poradenskou činnost při prevenci v ochraně lesů, upozorňovat jej na výskyt škodlivých činitelů, navrhnout mu nezbytná opatření a vyznačit zjištěnou kůrovcovou hmotu k asanaci. Tento výčet pochází z metodického pokynu Ministerstva zemědělství č. 12/1995, který poskytuje příléhavé vymezení povinností odborného lesního hospodáře a popis jeho povinností. I správní orgán I. stupně uznal, že odborný lesní hospodář tyto své povinnosti porušil. Je přitom zřejmé, že pokud by býval žalobce jako vlastník lesa informoval o vážnosti situace a potřebě provést nápravná opatření již v dubnu 2009, žalobce by svým zákonným povinnostem dostál. Odborný lesní hospodář však v daném případě informoval o stavu lesa jiný subjekt, nadto s použitím chybné adresy. Žalobce též připomněl, že odborný lesní hospodář jej nikdy v uplynulých letech nekontaktoval, a ani jej neupozornil na to, že by výskyt souší mohl být jakkoli rizikový. Žalobce se tedy po právu domníval, že jeho lesní majetek je zcela v pořádku. V minulosti jednal s odborným lesním hospodářem (revírníkem panem P.) o stavu lesa a pan P. kontaktoval pana H. (žalobcova jednatele) vždy, když to bylo nutné. Pan H. byl přitom jednatelem i společnosti Gondella CZ s. r. o. (předchozího majitelem

příslušných lesních pozemků). Pan P. pana H. navštěvoval přímo u něj doma, tedy v sousedství daného lesa, a to i poté, co se les stal majetkem žalobce. I z toho důvodu byl žalobce přesvědčen, že stav lesa je v pořádku.

Napadené rozhodnutí ohledně subjektivní stránky správního deliktu obsahuje toliko stručné tvrzení, že k rozpoznání smrkových souší není třeba žádných speciálních znalostí a několikaletý výskyt těchto souší měl žalobci signalizovat, že jeho lesní porosty nejsou v optimálním stavu. K tomuto žalobce opakoval, že nebyl postihován z důvodu výskytu smrkových souší, ale za zanedbání ochrany lesa proti kalamitním škůdcům v jarním období roku 2009. Otázku zavinění je proto třeba posuzovat právě k tomuto období.

Z výše uvedených důvodů žalobce tvrdil, že v daném případě nebyla naplněna skutková podstata správního deliktu § 4 písm. c) zákona o ČIŽP, konkrétně jeho subjektivní stránka, a proto by neměl být za dané jednání či opomenutí postihován.

Ve třetím žalobním bodě žalobce nesouhlasil s tím, že žalovaný odůvodnil výši uložené pokuty mírou ohrožení životního prostředí. Žalobce připomněl, že předmětný les je veden v kategorii hospodářských lesů, takže k vytěžení dřevní hmoty by došlo v každém případě a kůrovcová kalamita tento proces toliko urychlila. Zdůraznil, že vytěžený les je obnoven výsadbou nových stromků, takže ve svém důsledku nebyly dotčeny funkce lesa. Žalovaný v napadeném rozhodnutí popisuje možná ohrožení lesa v důsledku kůrovcové kalamity, tento však popis neodpovídá realitě a konkrétním podmínkám žalobcova lesa.

V zasaženém lese nedošlo k pozdějšímu výskytu stromů napadených kůrovcem, k dalšímu odlesňování a snížení zakmenění lesních porostů, ani ke snižování stability porostů vůči větru, sněhu a námraze. Stejně tak nebyly omezeny veřejně prospěšné funkce lesa, nenastala eroze půdy, ani vysychání lesa. Žalobce rovněž nezaznamenal ovlivnění rekreační funkce lesa, neboť les nebyl využíván veřejností ani před kůrovcovou kalamitou. Žalobce proto popíral, že by byl les v daném případě ohrožen tak, jak to popisuje žalovaný v napadeném rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že žalovaný neprovedl za účelem zjištění skutkového stavu jakékoliv dokazování, jeho posouzení výše pokuty neodpovídá konkrétním okolnostem daného případu.

Rovněž není zřejmé, o jaké podklady žalovaný svoji úvahu opírá. V této souvislosti žalobce opětovně připomněl, že správní řízení bylo vedeno nikoli kvůli samotnému výskytu kůrovcových souší, ale z důvodu, že žalobci se nepodařilo tyto souše odstranit včas.

Ve čtvrtém žalobním bodě žalobce napadal tvrzení žalovaného, že doba trvání protiprávního jednání žalobce se odvíjí od doby opuštění dříví kůrovci na jaře 2009 až po asanování napadeného kůrovcového dříví, tedy v období od března do září 2009. Dle jeho názoru se nedopustil protiprávního jednání v období od března do července 2009, neboť nebyla naplněna subjektivní stránka skutkové podstaty správního deliktu § 4 písm. c) zákona o ČIŽP. Stejně tak jeho jednání nelze kvalifikovat jako protiprávní v období od 4. 8. 2009 do 24. 9. 2009, a to s ohledem na § 2 lesního zákona ve spojení s § 1 vyhlášky Ministerstva zemědělství 101/1996 Sb., podle nichž se ochranou lesa rozumí rovněž zmírnění následků působení škodlivých činitelů. Dále § 4 této vyhlášky stanoví, že nastal-li kalamitní stav, je vlastník lesa povinen provést bezodkladně taková opatření, která povedou k redukci škůdce pod kalamitní stav, k odstranění škod nebo k zamezení dalšího šíření škůdce. Žalobce tedy jednal v souladu se zákonem, neboť začal s asanací napadené dřevní hmoty, a to dokonce již před tím, než mu správní orgán I. stupně uložil tuto povinnost.

Pokud výše uvedená vyhláška po vlastníku lesa vyžaduje toliko opatření, která povedou k redukci škůdce pod kalamitní stav, nelze žalobce postihovat za to, že v krátkém časovém úseku stanoveném správním orgánem I. stupně nestihl asanovat veškerou napadenou dřevní hmotu. Uvedené platí tím spíše, že žalobce zajistil redukci škůdce pod kalamitní stav.

V této souvislosti žalobce připomněl, že bezprostředně poté, co se dozvěděl o výskytu kůrovce, sám podnikl kroky k vyřešení celé situace. Je přitom přesvědčen, že vyvinul maximální možné úsilí k nápravě (s ohledem na extrémně suché a teplé počasí na jaře 2009, které přispívá k šíření kůrovce), což ostatně uznal i správní orgán I. stupně. Žalovaný se při rozhodování o vině i výši sankce nezabýval otázkou, zda lhůta k odstranění napadené dřevní hmoty byla přiměřená.

Žalobce v žalobě odkázal na odborný názor pana P. Ř., který pro žalobce zpracovával napadené kůrovcové dříví a podle něhož nebylo možné vypořádat se s kůrovcem rychleji a jiným způsobem, než který byl zvolen. Žalobce omezoval zejména fakt, že v dané době byla po dřevařských službách značná poptávka z důvodu všeobecného výskytu kůrovce v celé České republice, z důvodu dodržování norem bezpečnosti práce a kapacity lesních cest v lese žalobce. Žalobce byl při zpracování dřeva závislý na účasti třetích osob (např. oprávněných k práci s motorovou pilou), což způsobilo popsání průtahy. Z těchto důvodů žalobce nebyl z objektivních důvodů schopen splnit povinnosti uložené v příkazu správního orgánu I. stupně ze dne 14. 8. 2009, což rovněž vylučuje jeho zavinění.

Žalobce zdůraznil, že kůrovcem byl postižen výhradně les v jeho vlastnictví, nikoli lesy okolních vlastníků, což lze dokázat tím, že dolet kůrovce je omezen na vzdálenost maximálně 500 m i při silném větru, a nejbližší sousední les je vzdálen dva kilometry.

Je též otázkou, zda mohly být těžařské práce zahájeny dříve, neboť v žalobcově lese se vyskytuje mnoho druhů ptáků (včetně silně ohrožených), které v období jara hnízdí a případné těžební práce by jim v tom bránily.

V *pátém žalobním bodě* žalobce namítal, že žalovaný nedostatečně zohlednil veškeré polehčující okolnosti, zejména intenzivní zpracování nahodilých těžeb během srpna a září 2009 (které byly realizovány již před kontrolou správního orgánu I. stupně), komplikovanou situaci v odbytu kůrovcového dříví a nesprávné adresování výzvy ze strany odborného lesního hospodáře, skutečnost, že žalobce v předmětné lokalitě ukončil provozování motokrosové trati v lesích, zlikvidoval na své náklady několik skládek odpadu a v minulosti se nedopustil zanedbání povinností v ochraně lesa. Přestože žalovaný ve svém rozhodnutí tento výčet polehčujících okolností zmiňuje a uvádí, že snižují výslednou výši pokuty, nelze z odůvodnění napadeného rozhodnutí jednoznačně určit, o jak velké snížení se jedná. Dle názoru žalobce se tato tvrzení žalovaného v konečné výši uložené pokuty neprojevila buď vůbec, či zcela nedostatečně.

Žalobce považoval za zcela nezákonné kritérium při stanovení výše pokuty, které spočívá v porovnání uložené pokuty a aktiv žalobce dosahujících dle účetní závěrky za rok 2009 hodnoty 18 082 000 Kč. V oblasti České Skalice a okolí bylo postiženo kůrovcem více lesů, ovšem žalobci není známo, že by správní orgán I. stupně sankcionoval jejich vlastníky. Žalobce měl tak zato, že se stal obětí selektivní represe, a že při samotném zahájení správního řízení a následném uložení pokuty správní orgán zohlednil především skutečnost, že žalobce je právnická osoba, u níž je pravděpodobné, že bude schopna uloženou pokutu uhradit.

Podle *šestého žalobního bodu* žalobce považoval pokutu za nepřiměřeně vysokou s ohledem na mnoho polehčujících okolností, které zmínil již v předchozím textu žaloby (podíl odborného lesního hospodáře na vzniku závažného stavu, maximální úsilí, které žalobce vyvinul k nápravě situace, předchozí řádná péče žalobce o lesní majetek, a skutečnost, že jeho činností nebyly ohroženy okolní lesy, ale výlučně majetek žalobce, který je v celém případě zároveň i poškozeným). Výše pokuty je nepřiměřená i z toho důvodu, že žalobce jako vlastník lesa bude muset vynaložit značné finanční prostředky na jeho obnovu. Žalobce pro srovnání poukázal na rozhodnutí správního orgánu I. stupně, kterým byla jinému vlastníkovu lesa uložena pokuta ve výši 350 000 Kč, tedy o 10 000 Kč menší, ačkoliv tento vlastník lesa

prováděl v lese nezákonnou těžbu úmyslně a opakovaně, a na místě těžby ponechal vrcholky poražených stromů, čímž umožnil vyrojení kůrovce a napadení okolních porostů. Žalobce považoval za nepřijatelné, aby byl postižen přísněji za situace, kdy si škodlivý následek na svém porostu nepřál a všemi silami se ho snažil odstranit, oproti pachateli, který škodlivý následek úmyslně zavinil, neodstrašila jej hrozba sankce a navíc se tohoto jednání dopustil opakovaně. Žalobce na podporu svého tvrzení odkázal na tiskovou zprávu České inspekce životního prostředí ze dne 16. 10. 2009 a dodal, že žalovaný se s touto námitkou jakkoliv nevypořádal.

Žalobce proto žádal, aby soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí správního orgánu I. stupně a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, případně aby uloženou pokutu snížil.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě k otázce zavinění uvedl, že dle § 37 odst. 1 lesního zákona „*hospodaření v lesích je vlastník povinen zajišťovat v součinnosti s odborným lesním hospodářem*“, tj. aktivní přístup zákon předpokládá v první řadě na straně vlastníka. V odůvodnění výše sankce žalovaný zohlednil, že odborný lesní hospodář nevykonával své povinnosti bezchybně, neboť adresoval písemné upozornění na výskyt kůrovce v dubnu 2009 bývalému vlastníku lesa, a nikoli žalobci. Žalovaný však současně konstatoval, že tato skutečnost nemůže žalobce zprostit odpovědnosti za spáchání deliktu. Ustanovení § 32 lesního zákona, stanovící povinnosti při hospodaření v lese, dopadá výhradně na vlastníka lesa, který je má povinen znát a plnit. Pokud se žalobce domnívá, že k plnění těchto povinností neměl předpoklady, mohl tak aktivně činit i za pomoci jiné, odborně zdatné osoby (byť k rozpoznání většího výskytu kůrovcových souší není třeba speciálních znalostí). Z toho plyne, že závěr o zavinění je nepochybný, což ostatně potvrdil i Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 3. 12. 2013, č. j. 8 A 63/2010.

Žalovaný dále konstatoval, že zjištěný výskyt souší v létě 2009 svědčí o tom, že napadené stromy nebyly asanovány předtím, než kůrovec dokončil vývoj a vylétnul do okolních stromů. Jinak řečeno, nález smrkových souší s výletovými otvory je přímým důkazem toho, že žalobce ochranu lesa zanedbal. Míra úsilí žalobce o nápravu byla zohledněna při určení výše sankce. Přesto však toto úsilí nedostačovalo k tomu, aby napadená dřevní hmota byla zcela zlikvidována včas. Protiprávní stav nevznikl tím, že les byl napaden kůrovcem (tuto skutečnost nemůže vlastník lesa nijak ovlivnit), nýbrž tím, že toto napadení vlastník včas neřešil, nechal je rozvinout do kalamitních rozměrů a následně nebyl schopen celý objem napadené dřevní hmoty včas zpracovat.

Dále se žalovaný vyjádřil k námitce, že ministerstvo jako odvolací orgán nezohlednilo skutečnost, že vzniklý stav byl zcela odstraněn. Podstata námitky podle žalovaného spočívá v tom, že dle žalobce nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, tj. nynější zřejmě uspokojivý stav lesa, který by se měl promítnout do výše sankce. Žalovaný zdůraznil, že pro rozhodování správního orgánu I. stupně je rozhodný skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí. Dle § 89 odst. 2 správního řádu odvolací orgán přezkoumává soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, s právními předpisy a správnost napadeného rozhodnutí přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Ministerstvo v odvolacím řízení tedy přezkoumalo, zda v roce 2009 (tj. v době vydání rozhodnutí správního orgánu I. stupně), byl řádně zjištěn skutkový stav ve smyslu § 3 správního řádu (poznámka soudu- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, dále jen „správní řád“), a zda je toto rozhodnutí v souladu se zákonem. Změna skutkového stavu (náprava stavu lesa) téměř 5 let poté, co rozhodnutí správního orgánu I. stupně nabylo právní moci, nemůže být pro dané řízení dle názoru žalovaného relevantní. Ostatně je poměrně běžné, že protiprávní stav bývá v určitém časovém horizontu po uložení sankce zcela napraven, to je i hlavní účel jejího

uložení. Žalovaný proto považoval za nedůvodnou námitku, že ke zjištění skutkového stavu neprováděl žádné dokazování. Skutkový stav je řádně zdokumentován ve spisu a na jeho základě bylo vydáno prvoinstanční i napadené rozhodnutí, další dokazování žalovaný nepovažoval za potřebné. Povinnost opětovného zalesnění plyne přímo z ustanovení § 31 odst. 6 lesního zákona (holina musí být zalesněna do dvou let), a nelze tedy splnění této povinnosti považovat za polehčující okolnost.

K námitce, že ohrožení životního prostředí popsané v napadeném rozhodnutí v žalobcově lese nenastalo, žalovaný uvedl, že při ohrožení životního prostředí nemusí k negativním následkům dojít, postačí, že mohly reálně nastat. Ze spisu vyplývá, že v lese žalobce bylo nalezeno velké množství kůrovcových souší (z nichž již škůdci vylétli) a dalších stromů napadených kůrovcem ve stadiu snubních komůrek a počátečního žíru larev. Na lesním majetku žalobce ke konci července 2009 nastal kalamitní stav ve smyslu vyhlášky č. 101/1996 Sb. Jak konstatoval Městský soud v Praze např. v rozsudku ze dne 14. 3. 2013, č. j. 10 A 57/2011 *„výletem značného množství dospělců kůrovce přitom k ohrožení okolních porostů nepochybně dochází a je víceméně nahodilou okolností, že k poškození porostů v tomto případě nedošlo (resp. nebylo prokázáno)“*. Otázkou ohrožení životního prostředí se napadené rozhodnutí podrobně zabývá na str. 7.

Žalovaný nesouhlasil ani s námitkou, podle níž žalobce nejednal protiprávně, neboť při výskytu kalamity postupoval dle § 4 vyhlášky č. 101/1996 Sb., který stanoví v odst. 1 *„vzniku zvýšeného stavu hmyzích škůdců se předchází zejména odstraňováním materiálu vhodného pro rozmnožování hmyzích škůdců a soustavným vyhledáváním a včasným zpracováváním všech napadených stromů, ošetřováním lesních porostů, zjišťováním výskytu a hubením škůdců“*. Dle odst. 2 téhož ustanovení: *„Jestliže existuje nebezpečí vzniku kalamitního stavu, nebo tento stav již nastal, je vlastník lesa povinen provést bezodkladně taková opatření, která povedou k redukci škůdce pod kalamitní stav, k odstranění škod nebo k zamezení dalšího šíření škůdce“*. Toto ustanovení ukládá vlastníku lesa povinnosti v oblasti prevence a postupu v případě hrozícího nebo již nastalého kalamitního stavu tak, aby se zabránilo dalším škodám, neřeší však možnou sankční odpovědnost. Je zřejmé, že žalobce se uvedeným ustanovením vyhlášky neřídil, neboť prevenci zcela zanedbal a napadené stromy soustavně nevyhledával.

Kůrovcové souše byly v lese žalobce přítomny již na jaře 2009 a zároveň se vyvíjela další generace kůrovců (snubní komůrky, žír larev), aniž došlo k likvidaci stromů ve stanoveném termínu. Jak vyplývá z výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně, potvrzeného napadeným rozhodnutím ministerstva, žalobce je postihován nejenom za to, že nestihl likvidovat napadené dřeviny ve stanoveném termínu, ale v prvé řadě za to, že již na jaře roku 2009 zanedbal ochranu lesa proti škůdcům, nevěnoval pozornost přítomnosti napadených stromů a nečinil opatření k jejich likvidaci.

K namítané výši sankce žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž zhodnotil všechna zákonná kritéria, konstatuje v něm, že se jedná o prokázané ohrožení a nikoli poškození (v druhém případě by výše sankce byla výrazně vyšší). Závažnost deliktu je vysoká vzhledem k objemu odumřelé, tj. včas neasanované dřevní hmoty (odumření nejméně 320 m³ smrků a napadení dalších 820 m³ smrků). Námitka, že se toto odumření a napadení stromů neodehrálo v jeden okamžik, není pro posouzení celé věci podstatná. Na výši pokuty nemá vliv fakt, že nebyly ohroženy lesy jiných vlastníků, což bylo nadto v tomto případě dáno pouze lokalizací lesa v krajině. Nepoškození sousedních lesů patří k základním povinnostem vlastníka lesa (§ 11 odst. 2 lesního zákona), ohrožení lesů jiných vlastníků by tudíž závažnost deliktu naopak zvyšovalo. Žalovaný v napadeném rozhodnutí popsal hrozící důsledky pro životní prostředí a vyhodnotil všechny relevantní polehčující okolnosti, včetně chybného postupu odborného lesního hospodáře.

K námitce, že v ministerstvo v napadeném rozhodnutí uvedlo výši aktiv dle účetní závěrky za rok 2009, žalovaný uvedl, že tento orientační údaj zjišťoval pouze za účelem vyloučení nepřiměřené tvrdosti pokuty. Dodal, že poslední veřejně dostupnou účetní závěrkou žalobce je závěrka za rok 2012, z níž vyplývá, že majetková situace žalobce se vyvíjí pozitivním směrem, není proto důvod domnívat se, že sankce je pro něj likvidační nebo nepřiměřeně tvrdá. Žalobce poukazuje na rozhodnutí správního orgánu I. stupně, kterým byla jinému vlastníku lesa uložena pokuta ve výši 350 000 Kč za nezákonnou těžbu. Žalovanému nejsou známy podrobnosti tohoto rozhodnutí, ze žalobní námitky lze však vyvodit, že se zřejmě lišilo popisem skutku. Není znám objem nezákonné těžby ani další okolnosti, což stěžuje porovnání tohoto případu s napadeným rozhodnutím. Žalovaný v odůvodnění orientačně porovnal případy, u nichž je popis skutku do značné míry shodný s napadeným rozhodnutím.

Ohledně námitky nepřiměřeně krátké lhůty pro odstranění napadené dřevní hmoty žalovaný dodal, že tato lhůta byla stanovena příkazem č. j. ČIŽP/45/OOL/SR01/0913822.001/09/KMA ze dne 14. 8. 2009. Žalobce nepodal odpor proti tomuto příkazu, který se proto stal pravomocným a vykonatelným rozhodnutím ve smyslu § 150 odst. 3 správního řádu. Pro přezkoumání jeho správnosti ministerstvo nemá důvod a ani zákonnou možnost.

Žalovaný proto žádal, aby soud žalobu zamítl.

Při ústním jednání účastníci setrvali na svých stanoviscích. Žalobce netrval na navržených důkazech, neboť měl za to, že jsou součástí správního spisu, soud jimi proto důkaz neprováděl.

Soud dle § 75 s. ř. s. přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba je z části důvodná.

Úvodem soud uvádí, že žalobce napadl žalobou ze dne 17. 3. 2010 rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2010, č. j. 5534/550/09-Br, 92020/ENV/09, kterým žalovaný potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně ze dne 23. 10. 2009, č. j. ČIŽP/45/OOL/SR02/0913822.003/09/KMA. O žalobě rozhodl zdejší soud rozsudkem ze dne 3. 12. 2013, č. j. 8 A 63/2010-62, tak, že rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2010 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z něj vyplynulo, že žalobce uplatnil obdobné námitky proti věci samé, jako činí v podané žalobě (zpochybnění skutkových zjištění, které žalobce popisuje v protikladu se zjištěním Inspekce, nesprávné hodnocení otázky zavinění, nesprávné závěry o tom, jakého skutku se měl dopustit a jakou právní normu porušil, neposouzení, zda naplnil znaky vytýkané skutkové podstaty správního deliktu podle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP), tyto námitky osmý senát neshledal opodstatněné (pro stručnost soud na tomto místě odkazuje na odůvodnění rozsudku), a uzavřel „*Správní orgány postihly žalobkyni za správní delikt, spočívající v porušení ust. § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., v platném znění. Podle této normy inspekce uloží pokutu až do výše 5 000 000 Kč právnickým nebo fyzickým osobám, které svým jednáním nebo opomenutím ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že tohoto porušení že žalobkyně dopustila tím, že “svým opomenutím a jednáním vytvořila podmínky pro působení*

biotických a abiotických škodlivých činitelů na svých lesních pozemcích 13.č.7/1, 133/18, 152/2, 152/3, 152/4, 153/5, 153/6 a 153/9 v k. ú. Doubravice u České Skalice. Tím, že vlastník lesa v období od března do konce července 2009 výrazně zanedbal na těchto pozemcích, jmenovitě v porostních skupinách I Aa8, I Ea7, I Ea8, I Ea9 a I Ea11 ochranu lesa proti kalamitním hmyzím škůdcům, zejména včas nezpracoval stromy napadené lýkožroutem smrkovým”. Z napadeného rozhodnutí je tedy zřejmé, že porušení ust. § 4 písm. c) cit. zákona se žalobkyně dopustila jednak opomenutím, tedy zanedbáním potřebné péče, a jednak jednáním, tedy nedostatečným postupem při odstraňování napadených stromů. Zavinění žalobkyně je podle názoru soudu prokázáno dostatečně, protože zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ukládá v ust. § 32 vlastníkově lesa konkrétní povinnosti při ochraně lesa. Žalobkyně jako vlastník lesa tedy byla povinna tyto své povinnosti znát a dbát na jejich plnění. Pokud jejich plnění, byť i z nedbalosti, opomněla, resp. následně nezajistila dostatečně účinné odstranění následků, je závěr o jejím zavinění nepochybný. Pro úplnost zde soud konstatuje, že na tom nic nemění ani případné pochybení odborného lesního hospodáře, byť jím se soud nezabýval (nebylo předmětem napadeného rozhodnutí). Ze skutečností, uvedených žalobkyní jak v žalobě, tak při ústním jednání před soudem, je zřejmé, že žalobkyně od samého počátku, tedy od nabytí předmětného lesa, nevěnovala povinné péči o něj náležitou pozornost. Odborného lesního hospodáře si nevybrala, a subjekt, který se tímto hospodářem stal ze zákona, nijak nekontaktovala, tedy zejména jej nijak nevyrozuměla o tom, že došlo ke změně v osobě vlastníka lesa. Došlo-li pak v dubnu 2009 k tomu, že zaměstnanec Lesů České republiky jako odborného lesního hospodáře zaslal vyrozumění o výskytu kůrovcem napadeného dřeva v lese nesprávně na adresu bývalého vlastníka lesa, a nikoliv žalobkyni, nemůže tato skutečnost žalobkyni vyvinít. Jestliže bylo její povinností podle ust. § 37 odst. 1 lesního zákona zajišťovat hospodaření v lesích v součinnosti s odborným lesním hospodářem, pak minimem této součinnosti je to, že odborného lesního hospodáře vyrozumí o tom, že je vlastníkem lesa. Ani tuto základní a podle názoru soudu esenciální povinnost však žalobkyně nesplnila.“

Důvodem pro zrušení předchozího rozhodnutí žalovaného se však stalo nedostatečné odůvodnění výše pokuty, kdy soud uvedl „Správní orgán I. stupně se věnoval úvahám o výši pokuty na str. 7 dole a na str. 8 nahoře svého rozhodnutí z 23. 10. 2009, kde vyhodnotil míru závažnosti jednání žalobkyně, rozsah a délku trvání protiprávního stavu, avšak bez dalšího se nezabýval způsobem tohoto jednání a ani jeho následky. Nijak přitom nevyložil, proč právě tato dvě kritéria nehodnotil. Odvolací správní orgán pak tuto vadu rozhodnutí vydaného v I. stupni nijak nerefletoval a neodstranil. Přitom zejména kritérium následků protiprávního jednání považuje soud za významné, neboť zákon o ČÍŽP v ust. § 4 písm. c) sankcionuje nejen poškození, ale též i pouhé ohrožení životního prostředí v lesích. Přitom je zřejmé, že poškození a ohrožení se budou odlišovat právě, pokud jde o následky, což by se mělo odrazit též ve výši uložené pokuty.“

Žalovaný proto vydal nové rozhodnutí, které je předmětem tohoto řízení.

Žalobcovy námitky lze rozdělit do dvou okruhů – žalobce jednak tvrdí, že svým jednáním nenaplnil skutkovou podstatu správní deliktu dle § 4 písm. c) zákona o ČÍŽP a jednak nesouhlasí s odůvodněním výše pokuty.

V prvním žalobním bodě žalobce tvrdil, že se nedopustil protiprávního jednání, které mělo spočívat v nedostatečně intenzivním postupu při asanaci dřevní hmoty v termínu

stanoveném správní orgánem I. stupně. Odvolává se přitom na odůvodnění napadeného rozhodnutí, které si v tomto bodě dle žalobcova názoru protiřečí.

Tato námitka není důvodná. Soud předně odkazuje na výrok rozhodnutí správního orgánu I. stupně, který vymezuje předmět řízení následujícím způsobem: žalobci se ukládá pokuta ve výši 360 000 Kč „za ohrožení životního prostředí v lesích, jehož se společnost *New Dobrawitz s. r. o. jako vlastník lesa* dopustila tím, (...) že v roce 2009 od března do konce července výrazně zanedbala ochranu lesa proti kalamitním škůdcům (...). Vlastník lesa nezajistil včasné zpracování kůrovcového a kalamitního dříví, takže zde došlo k postupnému zvýšení rozsahu napadení (...).“ Z uvedené citace je zřejmé, že pokuta dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP byla žalobci uložena za zanedbání povinností provádět preventivní a obranná opatření při ochraně lesa (viz § 32 odst. 1 a 2 lesního zákona), v období od března do konce července 2009. Správní řízení tedy nebylo vedeno z důvodu nedodržení termínu k odstranění zasažených porostů, jak se domnívá žalobce; tuto okolnost správní orgán I. stupně i žalovaný zohlednili toliko při odůvodnění výše pokuty (ve smyslu § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP), neboť následky protiprávního jednání trvaly až do odstranění kůrovcového dřeva. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvádí, že vzhledem k výraznému zanedbání preventivních opatření bylo postupně napadeno více než 820 m³ smrků a žalobci bylo uloženo tyto kůrovcové stromy zpracovat a účinně asanovat do 10. 9. 2009. Žalobce však tento termín nedodržel, neboť jeho postup při zpracování dřevní hmoty nebyl dostatečně intenzivní (str. 6 napadeného rozhodnutí). Je pravdou, že žalovaný na str. 8 napadeného rozhodnutí řadí mezi polehčující okolnosti skutečnost, že žalobce v období od srpna do září 2009 prováděl intenzivní zpracování nahodilých těžeb. To však není v přímém rozporu s tvrzením uvedeným na str. 6 napadeného rozhodnutí – žalobce sice usiloval o zpracování kůrovcového dřeva (což bezpochyby pozitivně ovlivnilo výši pokuty), ovšem vzhledem k rozsahu napadené dřevní hmoty (a zanedbání preventivních opatření) nedodržel termín stanovený správním orgánem I. stupně.

Pro úplnost soud podotýká, že pro řádné zjištění skutkového stavu a rozhodnutí o spáchání příslušného správního deliktu nebylo podstatné, že vzniklý stav byl zcela odstraněn. Předně je třeba zopakovat, že žalobce byl sankcionován za zanedbání svých preventivních povinností, nikoliv za to, že napadenou dřevní hmotu neodstranil ve stanoveném termínu. Případné dodatečné splnění této povinnosti po nabytí právní moci rozhodnutí proto nemůže mít vliv na závěr o spáchání správního deliktu, ale ani na výši sankce. V tomto smyslu lze odkázat na vyjádření žalovaného, který zdůraznil, že pro postup správního orgánu I. stupně je rozhodný skutkový a právní stav v době vydání rozhodnutí. Žalovaný jakožto odvolací orgán pak dle § 89 odst. 2 správního řádu toliko přezkoumává, zda byl v době vydání rozhodnutí správního orgánu I. stupně (v roce 2009) řádně zjištěn skutkový stav ve smyslu § 3 správního řádu a zda je toto rozhodnutí v souladu se zákonem. Následná změna skutkového stavu (náprava stavu lesa) pro řízení o odvolání není relevantní, stejně jako jeho další dokazování.

Žalobce ostatně nepopírá, že se na jeho lesních pozemcích vyskytl na jaře 2009 kůrovec, příslušná opatření k nápravě začal podnikat v červenci 2009 a do 24. 9. 2009 závadný stav v plném rozsahu neodstranil (viz např. bod VI žaloby ze dne 17. 3. 2010, na níž žalobce v plném rozsahu odkazuje). Mezi stranami je tedy nesporné, že byla naplněna objektivní stránka skutkové podstaty správního deliktu; žalobce ovšem namítá, že výskyt kůrovce a následné ohrožení lesa nezavinil (*druhý žalobní bod*).

Soud na tomto místě považuje za nezbytné připomenout, že otázka žalobcova zavinění byla posouzena již v rozsudku ze dne 3. 12. 2013, č. j. 8 A 63/2010-62, a soud nemá důvod odchytil se od zde obsažených závěrů. Osmý senát stran subjektivní stránky uvedl, že „zavinění žalobce je podle názoru soudu prokázáno dostatečně, protože zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ukládá v ust. § 32 vlastníkovu lesa konkrétní povinnosti při ochraně lesa. Žalobce jako vlastník lesa

tedy byl povinen tyto své povinnosti znát a dbát na jejich plnění. Pokud jejich plnění, byť i z nedbalosti, opomněl, resp. následně nezajistil dostatečně účinné odstranění následků, je závěr o jeho zavinění nepochybný“.

Soud k výše uvedenému dodává, že dle § 32 odst. 1 lesního zákona je „*vlastník lesa povinen provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les, zejména a) zjišťovat a evidovat výskyt a rozsah škodlivých činitelů (...); při zvýšeném výskytu neprodleně informovat místně příslušný orgán státní správy lesů a provést nezbytná opatření, b) preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů“*. Tuto povinnost dále rozvádí § 4 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 101/1996 Sb. Skutková podstata v § 4 písm. c) zákona o ČIŽP (na rozdíl od ostatních skutkových podstat uvedených v § 4) vyžaduje vlastní zavinění odpovědné osoby. Naplněním tohoto znaku se proto musí správní orgány při vydávání rozhodnutí náležitě zabývat, což také učinily. Zavinění může být buď nedbalostní, nebo úmyslné. V dané věci stačí pouze zavinění z nedbalosti, neboť z dikce zákona nevyplývá, že by bylo třeba zavinění úmyslného. Z toho důvodu neobstojí žalobcův poukaz na nedostatek svých odborných znalostí, neboť s ohledem na výše citované zákonné povinnosti *vědět měl a mohl*, že na jeho pozemku dochází k vývoji kalamitního škůdce. Žalobce nebyl uznán vinným za to, že stromy na jeho pozemcích byly napadeny kůrovcem, ale bylo mu správními orgány kladeno za vinu, že ačkoli věděl, případně vědět měl a mohl, že na jeho pozemcích dochází k vývoji kalamitního škůdce, včas proti jeho vývoji nezasáhl, i přesto, že je tato povinnost stanovena v § 32 odst. 1 lesního zákona, čímž ohrozil další části lesa. Skutkovou podstatu § 4 odst. 1 písm. c) zákona o ČIŽP lze naplnit nejen poškozením životního prostředí, ale stačí i jeho zaviněné ohrožení. Ohrožení životního prostředí spočívalo v umožnění vývoje kůrovce a jeho výletu do okolí, jak je doloženo obsahem spisového materiálu. Samotná skutečnost, že v okolních lesích ke zvýšení výskytu kůrovce nedošlo, neznamená, že životní prostředí nebylo ohroženo. Pokud by bylo prokázáno, že v důsledku jednání, resp. opomenutí žalobce skutečně došlo ke vzniku dalšího kůrovcového dříví, pak by se žalobce dopustil nikoli jen ohrožení, ale již poškození životního prostředí v lesích, tedy spáchal by kvalifikovanou formu daného deliktu, což by se nepochybně odrazilo ve výši pokuty (srovnej obdobně rozsudek NSS ve věci sp. zn. 6 As 157/2014).

K otázce pochybení odborného lesního hospodáře se vyjádřil rozsudek č. j. 8 A 63/2010-62: tak, že „*ze skutečností, uvedených žalobcem jak v žalobě, tak při ústním jednání před soudem, je zřejmé, že žalobce od samého počátku, tedy od nabytí předmětného lesa, nevěnoval povinné péči o něj náležitou pozornost. Odborného lesního hospodáře si nevybral, a subjekt, který se tímto hospodářem stal ze zákona, nijak nekontaktoval, tedy zejména jej nijak nevyrozuměl o tom, že došlo ke změně v osobě vlastníka lesa. Došlo-li pak v dubnu 2009 k tomu, že zaměstnanec Lesů České republiky jako odborného lesního hospodáře zaslal vyrozumění o výskytu kůrovcem napadeného dřeva v lese nesprávně na adresu bývalého vlastníka lesa, a nikoliv žalobci, nemůže tato skutečnost žalobce vyvinít. Jestliže bylo jeho povinností podle ust. § 37 odst. 1 lesního zákona zajišťovat hospodaření v lesích v součinnosti s odborným lesním hospodářem, pak minimem této součinnosti je to, že odborného lesního hospodáře vyrozumí o tom, že je vlastníkem lesa. Ani tuto základní a podle názoru soudu esenciální povinnost však žalobce nesplnil“*, a v nyní projednávané věci soud neshledal důvod se od jeho závěrů odchýlit. Nevešel tak ani na žalobcovu tvrzení, že revírník pan P. jednal v minulosti se statutárním orgánem žalobce (panem H.) o problematice daného lesa, neboť pan H. byl jednatelem i společnosti Gondella CZ s. r. o. (předchozího majitele lesního majetku). Vzhledem k tomu, že převod vlastnického práva na žalobce proběhl již v roce 2005 (jak plyne z výpisu z katastru nemovitostí založeného ve správním spisu), žalobce měl dostatek možností informovat odborného lesního hospodáře o

změně vlastnických poměrů. Pro úplnost soud znovu odkazuje na shora zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2015, č. j. 6 As 157/2014-53, podle něhož *„význam těchto preventivních veřejnoprávních povinností určených vlastníku lesa pro ochranu životního prostředí je zřejmý a vlastník se jich nemůže zprostit ani poukazem na činnost odborného lesního hospodáře, neboť zákonnou povinností odborného lesního hospodáře je zabezpečovat vlastníku lesa odbornou úroveň hospodaření v lese podle tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení (§ 37 odst. 1 lesního zákona), což tedy rozhodně neznamená, že by odborný lesní hospodář zbavoval vlastníka lesa jeho povinností stanovených uvedenými právními předpisy. Tato skutečnost zároveň nevylučuje případnou soukromoprávní odpovědnost odborného lesního hospodáře vůči vlastníkovu lesa za škodu, která by vlastníkovu vznikla v souvislosti s případným zanedbáním povinností odborného lesního hospodáře“.*

Podle stanoviska soudu tak správní orgány dostatečně prokázaly jak objektivní, tak subjektivní stránku skutkové podstaty dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP a zároveň zcela po právu přihlédly k pochybení odborného lesního hospodáře při stanovení výše pokuty.

Soud nepřisvědčil ani námitce, že důsledky kůrovcové kalamity popsané v napadeném rozhodnutí reálně nenastaly a žalovaný za účelem zjištění skutečného stavu věci neprovedl žádné dokazování (*třetí žalobní bod*). Soud si je vědom požadavků, které na správní orgány aplikující § 4 písm. c) zákona o ČIŽP klade Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 7. 2008, č. j. 1 As 15/2007-141: *„Z toho pak přirozeně plyne, že správní orgán v řízení o správním deliktu následek jako znak objektivní stránky deliktu musí také řádně prokázat, jednak proto, aby odpověděl na otázku, zda se vůbec o delikt jedná, jednak proto, aby mohl posoudit druh, výměru, případně způsob výkonu ukládané sankce. Soud je pak povinen k řádné žalobní námitce se zabývat tím, zda správní orgán také v naznačeném směru provedl dokazování; pouze ze samotného, byť prokázaného jednání subjektu nelze ještě usoudit na spáchání deliktu“.* Zároveň je však třeba mít na paměti, že správní delikt dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP je deliktem jak poškozovacím, tak ohrožovacím, přičemž žalobce byl postihován za ohrožení životního prostředí v lesích.

V řešeném případě je mezi stranami nesporné, že žalobce v jarních měsících roku 2009 (od března do konce července) zanedbal svou preventivní povinnost, v důsledku čehož došlo k postupnému rozvoji kalamitních hmyzích škůdců – odumřelo nejméně 320 m³ smrků a bylo napadeno dalších 820 m³ (pouze pro úplnost soud uvádí, že je irelevantní, zda k napadení došlo postupně či nikoliv, jak tvrdí žalobce). Na lesním majetku žalobce ke konci července 2009 nastal kalamitní stav ve smyslu vyhlášky č. 101/1996 Sb. Následky tohoto stavu žalovaný podrobně popsal na str. 7 napadeného rozhodnutí a soud tento popis shledává zcela dostačující, neboť pro naplnění skutkové podstaty deliktu dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP stačí i pouhé vytvoření podmínek pro působení škodlivých činitelů, aniž by se muselo prokázat, že škodliví činitelé skutečně v lese působí. V tomto smyslu zle odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2013, č. j. 4 As 71/2013-35, v němž *„Nejvyšší správní soud souhlasí se správními orgány, že umožnění vývoje kůrovce a jeho výletu do okolí (jak dokládají výletové otvory) ohrožení okolních lesních porostů dokládá. Skutečnost, že ke zvýšení výskytu kůrovce v okolních lesích fakticky nedošlo, neznamená, že životní prostředí nebylo ohroženo, že stěžovatelka postupovala správně a že ji nelze uznat vinnou ze spáchání správního deliktu (...)“.*

V projednávané věci tedy bez dalšího existovala reálná hrozba ohrožení životního prostředí, která postačovala k učinění závěru o naplnění skutkové podstaty správního deliktu

dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP. Stejně tak žalovaný nepochybil, když tyto možné následky protiprávního stavu promítl do své úvahy o výši sankce ve smyslu § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP.

Důvodná není ani *čtvrtá žalobní námitka*. Předně je třeba znovu zdůraznit, že žalobce je dle výroku rozhodnutí správního orgánu I. stupně postihován za to, že na jaře roku 2009 zanedbal ochranu lesa proti škůdcům, nevěnoval pozornost přítomnosti napadených stromů a nečinil opatření k jejich likvidaci. Tento závěr správních orgánů přitom soud shledal zákonným i věcně správným (viz výše). Žalovaný sice v napadeném rozhodnutí uvádí, že doba trvání protiprávního jednání žalobce se odvíjí od doby opuštění dříví kůrovci na jaře 2009 až po asanování napadeného kůrovcového dříví, tedy v období od března do září 2009; tento údaj však zmiňuje v souvislosti s posouzením kritérií pro stanovení výše pokuty dle § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP.

Žalobce v žalobě argumentuje, že v období od 4. 8. 2009 do 24. 9. 2009 postupoval v souladu se svými zákonnými povinnostmi, neboť usiloval o zmírnění následků působení škodlivých činitelů. Ustanovení § 4 vyhlášky č. 101/1996 Sb. stanoví v odst. 1, že *„vzniku zvýšeného stavu hmyzích škůdců se předchází zejména odstraňováním materiálu vhodného pro rozmnožování hmyzích škůdců a soustavným vyhledáváním a včasným zpracováváním všech napadených stromů, ošetřováním lesních porostů, zjišťováním výskytu a hubením škůdců“*. Dle odst. 2 téhož ustanovení: *„Jestliže existuje nebezpečí vzniku kalamitního stavu, nebo tento stav již nastal, je vlastník lesa povinen provést bezodkladně taková opatření, která povedou k redukci škůdce pod kalamitní stav, k odstranění škod nebo k zamezení dalšího šíření škůdce“*. Lze sice souhlasit s tvrzením žalobce, že v období od srpna do konce září 2009 zpracovával stromy napadené kůrovcem v souladu s citovaným ustanovením, to ho ovšem v žádném případě nezbujuje odpovědnosti za předcházející podstatné zanedbání svých preventivních povinností. Správní orgány ostatně tuto skutečnost vzaly v potaz při stanovení výše sankce, neboť mj. přihlédly k tomu, že žalobce prováděl intenzivní těžby v srpnu a září 2009 a v daném období panovala nepříznivá situace v odbytu kůrovcového dříví. S ohledem na výše řečené není relevantní ani žalobcova námitka, že žalovaný se při rozhodování o vině i výši sankce nezabýval přiměřeností lhůty k odstranění napadené dřevní hmoty. Žalobce totiž nebyl postihován za nedodržení stanovené lhůty a správní orgány nadto zohlednily komplikace při těžbě dřevní hmoty.

Z předně vypořádaných žalobních bodů a rozsudku osmého senátu zdejšího soudu je tedy zřejmé, že je žalobce uplatňoval v obdobném duchu již proti předchozímu rozhodnutí žalovaného, soud na ně nevešel, a ani v nyní projednávané věci soud neshledal důvod zaujmout odlišné stanovisko.

Důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí jsou však námitky vztahující se k odůvodnění výše uložené pokuty. Žalovaný správní orgán se veden právním názorem soudu v předchozím zrušujícím rozsudku sice správně a velmi podrobně zabýval všemi atributy, které mu zákon v § 5 odst. 1 zákona o ČIŽP ukládá (závažností, způsobem, dobou trvání a následky protiprávního jednání) a svou úvahu stran výše sankce popsal na str. 6 až 9 napadeného rozhodnutí. Z jeho odůvodnění je patrné, že vzal v úvahu všechny relevantní okolnosti, zdůvodnil, jaký mají vliv na stanovení výše sankce, a zabýval se dopadem ukládané sankce na majetkové poměry žalobce, které posoudil s ohledem na veřejně dostupnou účetní závěrku za rok 2009.

Je však třeba přisvědčit žalobci, že si odůvodnění výše pokuty v některých místech protirečí. Je tomu tak proto, že u *způsobu* protiprávního jednání žalovaný uvádí, že žalobce spáchal delikt *„jednak opomenutím, tj. zásadním zanedbáním povinností vlastníka lesa*

v jarním období r. 2009 do července 2009, a jednak konáním, tj. nedostatečně intenzivním postupem při asanaci dřevní hmoty v inspekci stanoveném termínu (do 10. 9. 2009)“. Prvostupňové rozhodnutí Inspekce však vymezuje delikt žalobce naplnění skutkové podstaty správního deliktu ohrožení životního prostředí v lesích „*tím, že svým opomenutím a jednáním vytvořil podmínky pro působení biotických a abiotických škodlivých činitelů na svých lesních pozemcích (ve výroku prvostupňového rozhodnutí konkrétně uvedených) v k. ú. Doubravice u České Skalice, kde v roce 2009 od března do konce července výrazně zanedbal ochranu lesa proti kalamitním hmyzím škůdcům, kdy zde inspektoři ČIŽP při kontrole dne 4. 8. 2009 zjistili 320 m3 kůrovcových souší opuštěných kůrovci po vyrojení a cca 820 m3 kůrovcových stromů napadených ve stádiu snubních komůrek až počátečního žíru larev v porostních skupinách 1 Aa8, 1 Ea7, 1 Ea8, 1 Ea9 a 1 Ea11. Žalobce jako vlastník lesa nezajistil včasné zpracování kůrovcového a kalamitního dříví, takže zde došlo k postupnému zvýšení rozsahu napadení a rozvoji populace kalamitních škůdců lýkožrouta smrkového a lýkožrouta lesklého, což zapříčinilo vyrojení nové generace kůrovců do okolních lesních porostů a dosažení kalamitního stavu. Žalobce zde jako vlastník lesa v uvedeném období porušil povinnosti vlastníka lesa vyplývající z ust. § 32 odst. 1 písm. b) a § 32 odst. 2 zák. č. 289/1995 Sb., o lesích (dále jen „lesní zákon“), čímž vlastním zaviněním vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.“*

Inspekce tedy jednoznačně stanoví jinak způsob spáchání, jakož i dobu deliktu (od března do konce července 2009).

V další části odůvodnění výše pokuty u *doby trvání protiprávního jednání* pak žalovaný uvádí „*celkově došlo k zanedbání zákonné povinnosti v délce několika měsíců (březen – září 2009), tato skutečnost celkovou výši pokuty mírně snižuje.*“, tedy pojednává o jiné době trvání deliktu, než uváděl u *způsobu* jeho spáchání.

Při úvahách o *dalších skutečnostech* pak žalovaný shledává jako polehčující okolnost opatření v podobě intenzivního zpracování nahodilých těžeb během srpna a září 2009, které byly realizovány následně po kontrole ČŽP a vydaném příkazu, přitom nedostatečně intenzivní postup při asanaci dřevní hmoty v inspekci stanoveném termínu (do 10. 9. 2009) předně v odůvodnění výše pokuty považoval za způsob spáchání deliktu.

Soud si je vědom, že se žalovaný snažil svou argumentaci výše pokuty po předchozím zrušujícím rozsudku podrobně rozvést a že se pravděpodobně ne příliš obratně vyjádřil. Uvedené nesrovnalosti však nelze přehlédnout, neboť správní trestání klade zvýšené nároky na preciznost formulace důvodů pro výši uložené sankce (nejen).

Proto, i když soud neshledal opodstatněnými žalobní námitky týkající se naplnění skutkové podstaty správního deliktu, přistoupil ke zrušení žalobou napadeného rozhodnutí, neboť výše trestu, důvody jeho uložení, posouzení přitěžujících a polehčujících okolností apod., musí být postaveny na jisto a nelze připustit důvodné pochybnosti pachatele o zákonnosti takových závěrů trestajícího správního orgánu.

K souvisejícím námitkám neposouzení majetkových poměrů žalobce a porušení zákazu diskriminace soud uvádí, že je neshledal relevantními, neboť žalovaný respektoval závěr Nejvyššího správního soudu vyjádřený v usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008-133: „*správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem*“. Žalovaný si v tomto smyslu opatřil údaje o majetkové situaci žalobce a zohlednil je při stanovení pokuty; její výše proto není nepřiměřeně tvrdá a zároveň je stanovena tak, aby splnila svou represivní i preventivní funkci (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2015, č. j. 6 As 229/2014-

85). Nelze souhlasit ani s námitkou, že žalovaný si počínal diskriminačně, neboť stanovil sankci v nepřiměřené výši oproti případu, v němž vlastník prováděl v lese nezákonnou těžbu úmyslně a opakovaně (*šestý žalobní bod*). Je sice pravda, že žalovaný na tuto námitku výslovně nereagoval, ovšem na str. 9 napadeného rozhodnutí uvedl dva případy, které se v podstatných rysech shodují s řešeným případem a při nichž správní orgán I. stupně uložil sankci dle § 4 písm. c) zákona o ČIŽP. Porovnáním výší sankce, které se primárně odvíjejí od objemu nezpracované dřevní hmoty, lze dovodit, že správní orgány v žalobcově případě nevybočily ze své běžné rozhodovací praxe. Žalobce nadto v žalobě neuvedl konkrétní okolnosti případu, kterého se dovolává (především objem nezpracované dřevní hmoty), což znemožňuje jeho porovnání.

Na základě shora uvedených skutečností soud podle ust. § 78 odst. 1,4 s.ř.s. žalobou napadené rozhodnutí žalovaného pro vadu řízení, spočívající v nesrozumitelnosti úvahy o výši pokuty, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm na žalovaném bude, aby veden právním názorem soudu, který ve zrušujícím rozsudku vyslovil (odstavec 5) vytýkané odstranil a ve věci znovu rozhodl.

Posouzení návrhu žalobce na snížení uložené pokuty (moderace trestu) soud považoval s ohledem na předně uvedené za předčasné, proto se jím nezabýval.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud mu proto přiznal náklady řízení za zaplacený soudní poplatek ve výši 3.000,- Kč a náklady právního zastoupení za 3x hlavní úkon po 3.100,- Kč (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, účast u ústního jednání dle §§ 7, 9, 11 odst. 1 písm. a), d)g) vyhl. č. 177/1996 Sb. advokátní tarif), 3x režijní paušál (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky) a DPH, jehož je zástupce žalobce plátcem, tedy celkem 15.342,- Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.; kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 15. března 2017

JUDr. Ivanka Havlíková, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Veronika Brunhoferová